

**Tietoverkkosovellukset
työssäoppimisen
laadun arviointivälineinä
sosiaali- ja terveysalan
ammattillisessa
peruskoulutuksessa**

Kirsti Hulkari

Tampereen yliopisto

Ammattikasvatuksen tutkimus- ja kehittämiskeskus

Tutkimuksen tarkoitus

- analysoida työssäoppimisen laadun käsitettä
- arvioida työssäoppimisen laadun arvioinnin ja kehittämisen käytännön menetelmiä

Miksi palautejärjestelmiä tarvitaan?

- Työssäoppimisen toteutus ja tarvevastaavuus
- Työelämän ja työssäoppimisen verkoston kehittäminen
- Itsearviointin velvoite
- Työssäoppisen kolmikantainen luonne laatutyössä
- Laatutyö on yhteinen intressi

Tutkimusaineisto

- eläytymismenetelmäaineisto
- 360-arviointi
- verkkokeskustelu, focusryhmähaastattelu
- Internet-kysely
- menetelmiä testattu ja tutkimusaineisto testattu kolmessa eri ESR-rahoitteisessa kehittämishankkeessa 2001-2005
- projektien tavoitteena oli kehittää työssäoppimisen laatua

Mitä laatu on?

- Jännitteet ja näkökulmaerot eri vastaajaryhmien välillä
- Opiskelijat: lähtökohtana oppimisen **prosessi** työpaikalla, sosiaalinen oppimisympäristö, yhteisöllisyys, vuorovaikutus
- Työpaikkaohjaajat: laatu **lopputuloksen** näkökulmasta, pätevyys, ammatillinen osaaminen, perustaidot
- Opettajat: näkökulmana **rakenteet**, ohjaus, sopimukset, järjestelyt, OPS-vastaavuus

Laadun arviointikriteerit

- opiskelijan perehdyttäminen ja vastaanotto
- ohjauksen määrä ja laatu
- ohjaajan ja opiskelijan välinen vuorovaikutus
- ohjaajan läsnäolo
- palautteen saaminen
- työtehtävien tavoitteidenmukaisuus ja sisältö
- opiskelijan arvostus
- luottamus ja vastuun antaminen
- työyhteisön ilmapiiri
- halu muuttua ja kehittyä
- työturvallisuus
- oppimismahdollisuudet

360-arviointi

- monitahoarvioinnin idea työssäoppimisen prosessin yhteydessä
- arviointi painottaa pedagogista kehittämistä, eri tahojen osallisuutta
- antaa palautetta kehittymistarpeista ja edistää muutoshalukkuutta
- opettaa opiskelijat arvioimaan, antamaan palautetta ja perustelemaan mielipiteitään
- lisää yhteisymmärrystä ja tietoisuutta laadun osa-alueista

360-arvioinnin ongelmat

- vaatii aikaa
- ongelmana dokumentointi ja kehittymisen seuranta
- taipumus sosiaalisesti hyväksytyyn vastaamiseen
- edellyttää avoimuutta, perehdyttämistä, sitoutumista

Sähköinen Internet-kysely

- tarkka, nopea, joustava, halpa ja helppokäyttöinen tapa kerätä palautetta
- reaaliaikaisuus, mahdollista laadullinen ja määrällinen tiedonkeruu, kriittisyys
- vuorovaikutteinen kehittävä ote menetetään, palaute yleisellä tasolla
- PALAUTTEEN HYÖDYNTÄMINEN miten palaute käsitellään ja kehittämistarpeet viedään työelämään?
- edellyttää Internet-yhteyttä, ATK-taitoja

Focusryhmähaastattelut

- kartoittaa opiskelijoiden tarpeita, prosessin kriittisiä pisteitä, syy- ja seuraussuhteita
- tuottaa ymmärrystä ja yleistä tietoa työssäoppimiseen liittyvistä ongelmista ja jännitteistä, ryhmän motiiveista
- täydentävä laadunhallinnan menetelmä, sama tieto saadaan verkkokeskustelun avulla
- menetelmänä työläs, ongelmana seuranta

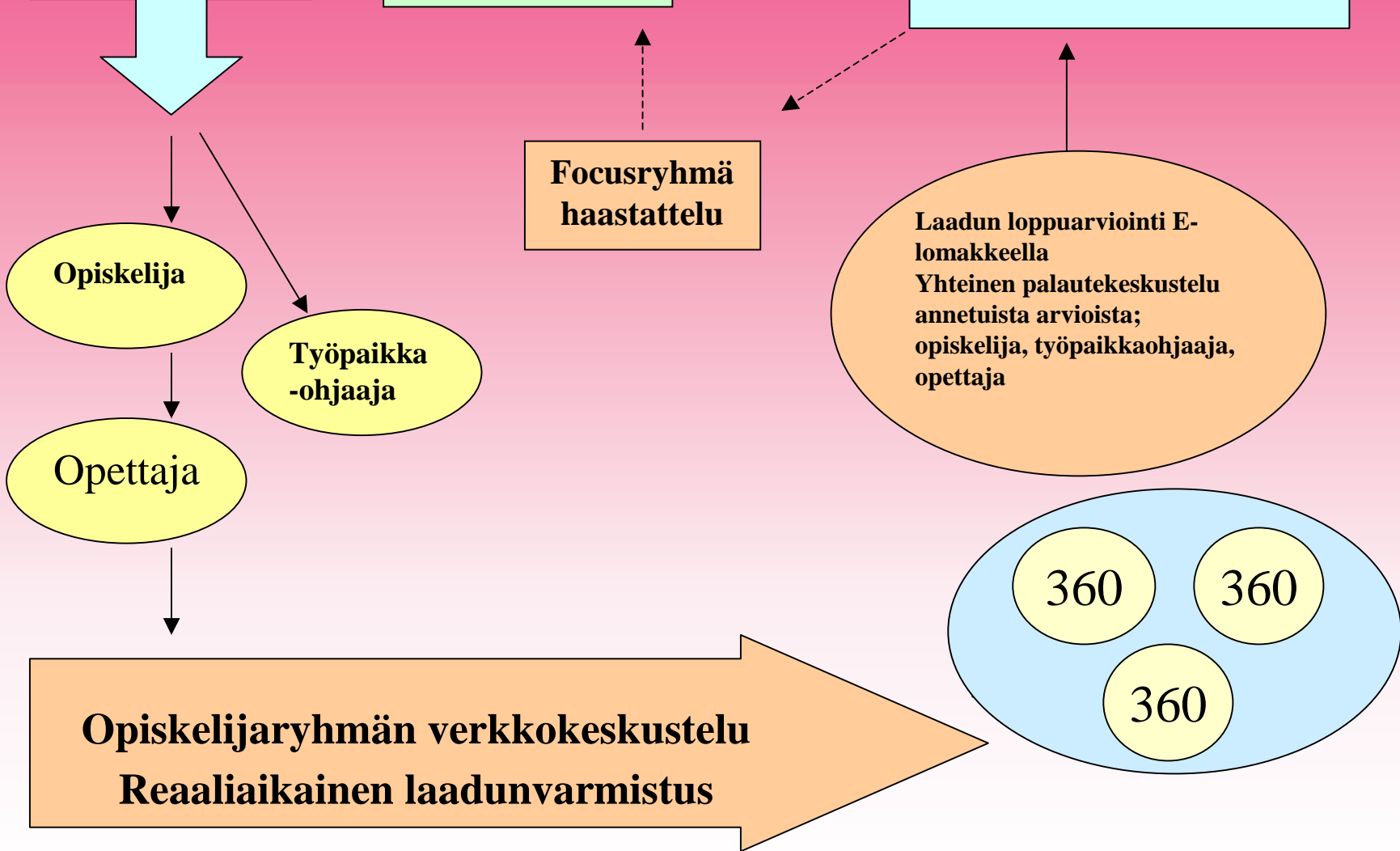
Verkkokeskustelu

- lähtökohtana opiskelijoiden autenttinen keskustelu laadusta
- ohjauksen apuväline, tilanteisiin voi vaikuttaa ja puuttua ajoissa
- laatutyö yhdistyy oppimisen prosessiin
- vertaistuki ohjaa yhteiseen ja itsenäiseen ongelmanratkaisuun
- toimii strukturoimattomana, ei strukturoituna
- antaa reaaliaikaista tietoa, mutta ei sovellu systemaattiseen seurantaan

**Kehittävä
laatupalaute
työssäoppimisen
verkostolle**

**Oppilaitos
Yhteenveto
tuloksista**

**Palaute laadun
seurannasta**

Tietotekniikan hyöty laatutyölle

- vähentää laatutyön kuormittavuutta, jää enemmän resursseja tulosten jatkokäsittelyyn
- paperittomuus, taloudellisuus, reaaliaikaisuus,
- havainnollistavat graafiset ominaisuudet
- nopea ja mielekäs arviointitapa
- osallistaa eri toimijoita, jaettu vastuu
- työssäoppimisen ja arvioinnin verkostomainen luonne saavutettavissa TVT:n avulla
- mahdollistaa helposti yhteenvedot, työpaikkakohtaiset analyysit, ajalliset vertailut

Tietotekniikan hyöty laatutyölle

- laatutyö pystytään integroimaan oppimisen prosessiin (verkkokeskustelu)
- ohjauksen ja vertaistuen saatavuus
- OPSin yhteiset painotukset korostavat teknologian hyödyntämistä, kestäväää kehitystä, asiakaslähtöistä toimintaa
- tietoverkoissa tapahtuva laatutyö yhdistää em. näkökulmat
- tietotekniikkaa opitaan laatutyön yhteydessä

Rajoitukset

- Työpaikkaohjaajien saavutettavuus tietoverkoissa? Koneet, laitteet, käyttöoikeudet
- Käyttötaidot? Sukupolvien kuilu?
- Inhimillinen vuorovaikutus ei ole korvattavissa tietotekniikan tai tilastollisten yhteenvedojen avulla

Johtopäätökset

- Tietotekniikasta saatavat hyödyt laatutyössä ovat haittoja suuremmat
- Osa ongelmista poistuu itsestään
- Laatukäsitteen ja menetelmien sidonnaisuus aikaan ja yhteiskunnallisiin muutoksiin